

діло

ВЫХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦИЯ
И АДМИНИСТРАЦИЯ:
Львѣ, Рынокъ Ч. 10, П. сов.
Контакты ноч. шаш. 143.322
Адреса для телеграмм
«Шко», Львѣ. —
Гол. Редактор принимает мѣс.
11—12 год. народноуполн.
Рукописи не возвращаются

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячний в приск. 450 коп.
—
Вв границію:
В Америці 1 долар, Фрнція,
Голландія, Бельгія 20 фр. ф.
Італія 750 ал., Німеччина 750 ал.,
Швейцарія 3 шв. ф., Чехо-
словацька 30 ч. к., Румунія 15
лей, Болгарія 750 ал., Австрія
750 ал. — Займа адреси 1 м.

А СПРАВЕ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМИ-
СТРАЦІЙ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИНІРЯКА
20 сот.

Мобілізація в Югославії і Туреччині.

Відгомін більшовицько-турецького зближення. — Вражіння у Франції.

Париж, 16. Октября 1926.

Пари́ське видання „Шікаго Трі-бюн“ містить телеграму, що югославянський уряд сконцентрував на італійським кордоні військові відділи і зарядив з краю частинну мобілізацію. В прикордонній поліції, замешканій Словінцями, повстав переполох.

"Шікаго Трібюн" повідомляє, що також Туреччина на території Азії стягнула більші військові відділи, щоби перешкодити еventуальній італійській інвазії в полосу, які союзники приобіщали Італії. "Ш. Т." зазначає, що мобілізація ця то перший очевидний вислід стрічі Чічеріна з турецьким міністром закордонних справ Руді бем.

Про конференцію Чічеріна з Руді бєм в Одесі видано в Туреччині комунікат. В добре поінформованих колах кажуть, що стрічу тих двох державних мужів слід уважати контрдемонстрацією проти подорожі шефа Італійського генштабу Бадоліо до Бєсарабії.

Більшовицько-турецьке зближення, хоч не загрожувало безпосередньо Франції і передовсім звернене є проти східної політики Англії й Італії, викликало у французьких політичних колах велике зашквдження. Нема сумніву, що то є спроба зашухувати Лігу Націй створенням союзу азійських держав і заінаугуруванням політики, яка змірятиме до повільної ліквідації європейських інтересів в Азії.

Польський сойм.

Варшава, 16. листопада 1926.

З самого ранку в соймі оживлен-
ня. Темою розмов три справи: ди-
якуся над бюджетом, пресовий де-
рест і вибори на Горішньому
Шлеську. Особливо вислід цих ви-
борів, що випав для польського
елемента некорисно, відбився жи-
вим відгомном в усіх польських
польських клубках.

Перед приступленням до денного порядку Клюб Праці устами посла Косцялковського просив стягнути з денного порядку посольське внесення на анулювання пресового декрету з 4. II. М. Свій внесок мотивував тим, що на основі конституції уряд обов'язаний до 14 днів після появи президентського декрету предляжати його на затвердження сойму. А що від появи того декрету ще не минуло 14 днів, просити час урядові прийти з тим декретом самому перед соймом. Уряд може очевидно і не прийти з тим декретом перед соймом, а в такому разі він тратить усю свою силу. Сойм прихилився без протесту до внеску Косцялковського, наслідком чого справа зійшла з денного порядку. Слід зазначити, що ще перед засіданням марш. Ратай конферував з головами окремих клубів у справі пресового декрету. Тим можна собі пояснити обставину, що всі клуби так легко погодилися на мотиви представника Клубу Праці.

Потім приступлено до вибору віцемершалка на місце уступаючого Плюшиського (ЗЛН). Вибрано на це становище Звезжинського (ЗЛН). З черги приступлено до дискусії чад бюджетовим прелімінарем. Перший забрав голос пос. Глобінський (ЗЛН), що виголосив сильно опозиційну промову, підчеркуючи, що від травневого перевороту уряд дійсно ломить конституцію. Найкращим доказом того — хочби щойно виданий пресовий декрет бесідник обговорив. Дальше відомий напад на пос. Здзеховського, пригадає історію з ув'язненням генерала, а нарешті знявся особокрем. Плусдського, якому закінчується програма. Щодо експозиції, скарбу Чеховича, то по правді бюджет уряду замикається дефіцитом, бо він тільки формально викладе різнювагу. Закінчив свій

промову тим, що Пілсудському не вдасться зломити народової демократії, бо будучність належить до неї.

Опсія промовляти: пос. Дубанович (ХН), Скрипа (ком.), що поставив внесення на відкинення бюджетової провізії, Квятковський (ХД), Марек (ППС), Лангер (Виза).

Бесідник заявив, що наряд не має довіри до уряду. Положення українців, не зважаючи на створення нового уряду, в нічому не змінилося. Ціла боротьба народової демократії з Пілсудським — це одне непорозуміння. Польські уряди не в силі нічого зробити, бо живуть тільки фрагментами. Українцям у бюджеті не признано нічого. Бесідник заповів пілку боротьбу проти уряду.

Промовляли ще представники менших класів, а також пос. Рогушак (НПР), Тарашкевич (Білор. Клюб) і Поточек (Паст). У вислід тої дискусії відіслано бюджетові прелімінар до соймової бюджетової комісії.

Марш. Ратай заявив опісля, що не визнає речинця найближчого пленарного засідання сойму, бо не має для нього відповідного матеріалу.

Погром жидівських колективів на Україні і Криму?

Париж, 16. августа 1926.

Тутешня монархістична газета „Возрожде-
деніє“ повідомляє, що партія жидівсь-
колюбивців, зложена з 200 осіб, яка при-
їхала на місце осідку в херсонські
губернії, місцеві селянє окружили і поби-
вали враз із дітьми. Інвентар спалили.
В таврійській губернії (на Криму) се-
ляне скопили багато Жидів, вивезли д-
міся і поховали живцем.

Red. czas. „Dziło” we Lwowie, Pr. 518/26
W imieniu Kierownictwa Polskiej 1 Sz.
okręgowy karny orzekł na wniosek Prokura-
tury przy tymże Sądzie, że treść artykułów
umieszczonych w czasopiśmie „Dziło” Nr. 253
z 10.9.22 z dnia 14 listopada 1920 pod tytułem
„Nasze Parlament” usięgł o) między słowami:
„normalno... a słowami: Ustąpił, usięgł b)
między słowami: staro... zaczęto... a słowami:
Ustąpił, usięgł c) między słowami: oś-
jedenasto... a słowami: jak targa, usięgł
d) między słowami: władza... a słowami: ra-
zadł, usięgł e) między słowami: poleże-
nia... a słowami: mowała zawieszę zmuszo-
na zbrodni z § 63 a) uk. uwat. ogłoszoną
przez Prokuraturę w dniu 13. listopada 1922

Скасування військової кон-
тролі Німеччини!

Париж, 16. листопада 1936.

Подією для є дискусія над скасуванням військової контролю над Німеччиною і передачі військової контрольної комісії Ліаї Націй. Бріан конферував тричі в цій справі з англійським і німецьким амбасдором та з през. контрольної комісії ген. Уолшем. Ген. Уолш вертається до Берліна, що доказували, би, що контрольна комісія віддається, як і досі. Преса, близька до французького уряду, зазначає, що до передачі контролю над Німеччиною Ліаї Націй не може скорше прийти, як за рік.

З судової салі.

За державну ароду.

Львів, 17. Лютого 1926.
Вчора пополудні закінчилася розправа проти 10 селян із Покутті і одного Жидівця з Коломиї, обвинувачених за державну зраду. Присяжні судді заперечили підставу в напраті державній зради щодо всіх обвинувачених, а зате що до 3 (4 селян і 1 Жидівця) затвердили підставу в напраті порушення публічного спокою. На основі такого вердикту засуджено 3 обвинувачених на 1 рік тяжкої в'язниці, а шістьох увільнено з вироку і карі і випущено з в'язниці.

Понилування вбійників

Львів, 17. листопада 1946

Вчора в год. 1030 оголосит про-
 предсидник розправи проти матроса Го-
 за за вбивство Стаськовой. Прегу засудити
 повіщення. Засуджений пралучився
 просби оборони, щоб його предло-
 жили президента держави. Трибунал
 лучився телеграфічно з канцелярією пре-
 зидента держави і мін. справедливо-
 сти. Тимчасом на судовім позівно при
 Баторії приготували вже шибеницю
 годому після проголошення присуду
 шло з Варшави помилування. Мін. сп-
 раведливості означити висоту кари
 Грег.

Біржа.

Грoмi.

Тенденция легко эмигранта. Оборот
редий. Американский доллар 89950—2
канадский доллар 89450—895, че-
корона 02600—02633, леи 00400—004
франки французские 02700—02750, фр
ки швейцарские 172—175, фунты штер-
ли 4320—4350.

36100.

Пшениця красна дайська 49—50, шпана
красна селянська 47—48, жито жовте
37:50—38:50, жемля галицький бровар
32:75—34:75, жемля галицький до перемо-
вали 30:50—31:50, жемля пастиний 28:50—
29:50, овес галицький 30—31, кукуру-
дунська 32—33, фасоль біла 42—45, со-
я колора 33—35, фасоль краса 4—
—45:00, горох біла-Вікторія 72—82, го-
родеш 49—55, бобик 34—36, ячмія 30:00—
38:00, сіно прасовале 7:00—8:00, со-
я прасовала 4:25—4:50, гречка 34:00—35:00,
ячмія 61:00—63:00, ріпак 62:00—64:00, от-
жати 22:50—23:00, крупи гречані 60:00—
68:50, крупи ячміяні 49:00—50:00, пшени-
48:50—49:00, конюшина червона 33:50—
38:50, мак сірий 17:50—18:50, нішкі
total 190, мішій ужиті 190 зод.

konflikcie za usprawiedliwioną i
regulacji zniszczenie całego nakładu
wydał w miłg 8 493 pl. nakład
szerego rozpowszechniania tego pisma
kowanego. Zatem wydaje się, że
odpowiedzialnemu redaktorowi tego
pisma, by ostatecznie nie było
bezpłatnie w najbliższym numerze
na pierwszy miesiąc. Niewykonalne
nakład pociąg za opłat następująco
widziane w 21. ul. druk. 12. gr
1863 str. p. p. Nr. 1 ex 1863 t. 6
szeregu 44 przedroczniku na grzy
do 400 zł. p. Łowos, dnia 14. listop
1926 r. Havel.

Серед лихолття.

Мем. 17. август 1946.

Нераз порушували ми жваві ріжні боки освітлювали найгрізніше принаку сучасного диконіття, справу еміграції. Восник змивав, відсутність промислу, недостача зарплатів праці і заробітку, нехватання земельної реформи, колючинація української території чужинним елементом, зріст дорожнич, перенаселення нашого села, загаль все те, що складається на польську економічну політику у відношенні до нашого народу, потягав за собою еміграцію, масовий вихід нашого населення в світ за очі, в пошуках за кусником хліба. З другого боку українська територія під Польщею с фактично відтита від світа, замурована, обведена неприступним кордоном. До того ж всі країни, в які перед війною вливалася еміграційна хвиля, сьогодні борються через напливом робочих рук. В першу чергу борються перед еміграцією Злучені Держави, не хотіли допустити до вибуху гострого безробіття; проти еміграції з європейського Сходу і країни, що межують з ним, борються й Канада, лаються заразкі цієї суспільної не дуги, що називається більшовизмом. Сезонова (часова) еміграція до Німеччини з одного боку зменшилася вдасктеро через зріст ріального робітництва на місцях, а з другого боку вичерпання встановленого для Польщі сезонно-еміграційного контингенту застерегла собі польська влада з поминанням нашого ріального робітництва. Деяку частину нашого безробітного селянства вислали польські еміграційні бюра у Францію на невільничо важку роботу, голод і нудув.

По за відомості нам перед війною еміграційними шляхами й тернами наша еміграція пробивав собі шлях у невідомі домі країни, як Мексико, Аргентина, Бразилія й інші полу-нево-американські держави. Перестороги нашої преси нічого не помагали. Вказування на те, що клімат і відносини в багатих полу-нево-американських (латинських) державах не є привабливі для поселення чи заробіткової еміграції для наших людей, не находять відповідного відгуконув.

Якщо причина цього страшного
явища? Відносини в нашій країні,
в умовах сучасного життя, набрали
просто жахливих ознак. Надмір
робочих рук і відсутність праці спри-
чинили стихійний еміграційний
рух, який не оглядається на ніщо,
лише наважся про перед себе, шу-
каючи виходу, хоч би найгіршого.
Наш сільський робітник, доведений
до краю, без найменшої перспек-
тиви в рідній країні поправити свою
долю, поклявено довести кожну вістку
про краще життя і спромогу заробі-
тку в світі, дає послух всяким
казкам несовісних еміграційних аген-
тів і торговців живим товаром, по
своєму інтерпретує описи в пресі
про покращання життя в старім чи
новім світі, і вибирається на нечесну
мандрівку під стягом навіної надії
— як кажуть — «матірю дур-
них». Кілько наших людей зустріє-
ся на Кубі, збираючи віддадки по мі-
ських ситниках, кільки тиснеться
в Мехіко, Бразилії й Аргентині, —
про це мали ми вже нагоду не раз
писати. Деяко наших рідних робіт-
ників вівсюло через зелену границю
перелетіло в Німеччину. Там, на

е здорові, що має в собі позитивні вартості, що випливає з душі й потреби народу. А того всього про протестантизм на нашому ґрунті сказати не можна.

— **Словник в Радянській Україні** проф. К. Студинського, зрештою в Цію, переполна також варшавська „За Свободу“ (ч. 257), додавши до них свої коментарі.

— **Злодійства урядовців**. У краківській університетській бібліотеці, що має збірник касу. На тімчасову вкрав 32.000 злот., але ще вийшов у світло із шлюсарем, який мав відчинити касу витривом, щоб не вдало підозріння, що гроші вийняли про поміччі ключа. У спілці була й одна жінка, яка переховувала гроші. — Як авісно шість кас на почті в Самборі. Підозрюють, що Почтовий урядовець Керчинський брав участь у пільгових нарахі і частину доларів з добутих грошей у синій. Поліція допити час шукала за винуватцями між Українцями.

— **Кат у Львові**. Приїхав телеграфічно з Нарвья, щоб повисити злочинця Адама Грегга, який убив 58-літню жінку вимина на Левадській, Катерину Станько для грабів. Злочинець признався до вбивства й описав його подробиці. Знавши ствердимо, що він убив свою жертву крадіжкою сокирою і зупинився над нею. Кат урядувал „останній раз у Львові“ в 1913 р. коли на повірті вийшов при вул. Баторія поїздом Чабак за вбивство Штофа. Катом більше цікавився як його „слухом“. Має він 32 роки, освідомий Мишловський; був одним з 112 кандидатів, які старалися за що корисну професію. Є контрактований урядовцем ІХ-ої ранги і має двіста кілокадестів злот. місячно. У подорожж — „дівці“ і 100 злот. за кожну ескізуцію. Поки що повисити шістьох злочинців. Помічник не має і виступає їх на місці. Львівські жидовини („жиди“) відкинули за обуренням пропозицію, щоб йому полегшати. Але найшовся охотник із Клявкова, який виконає свою роботу: витягне повисеному апід ніж ступи і буде його тагнути разом з катом за ноги, щоб шкоро швер. Кат буде в жакеті і в білих рукавичках, а помічник, як і він, у масці.

— **Тенна хроніка**. Рабін з Мушини, Герман, преголошуючи себе чудотворцем тією сотні жінок власними способами, для примисності і для грошей. А що й найбільш примисності мають ніколи неприємний кінець, одна дівчина недоволення чудодійною силою рабіна, зробила прилюдний скандал і тепер працює у Стрию мусить мушинського щадка передати до розсліду прокураторії. — Нічого нового не доводяться часівні мешканці Львова, присланої замовляти вуголь на зиму в якінебудь фірми, а саме: що сім підписи: достави і аутлеві „промисловці“ крадуть при відважувачі вугля, як круки. Львівська прокуратура дістала кілька справ з цієї галузі промислу; обвинувачений урядовець „від ваги“ при фірмі „Панство Сколе“, — Вольф Тігер з гарнозвучним „Мілопольським вуглевим бюро“ і фірма „Брати Діжжуховиці“.

— **Хліб, олоці, солодощі**. Бодай раз у міській повторяться протест союзу пекарів, що ціна на хліб є занадто низька, так, що їм грозить повне банкрутство. Телер поставили вони міській раді ультимат, що коли вона не збере до трьох днів комісії для перевірки дотеперішніх ціл, пекарі пінуть страж. — Одночасно власники овочевих крамниць і цукорники звернувшись до міської ради з проханням продовжити їм години праці від 7-ої до 9-ої вечір, замість ранішніх, тому, що щойно вечір клієнти навідується частіше за овочами та солодощами. Магістрат не дав себе переконати, тому вже вуличних крамарів, овочевиків, власників кіосків і цукрових базарів, протестуючи проти постанов Ради, домагаються і розважання.

— **Для анаторії собак**. Хто ще длого не знає, повинен знати: що за собака, як за людоку і як необхідну річ, треба платити податок. За 1927 р. він не зростає; одна собака коштує 25 злот., друга 50 злот., третя 100 злот. і далші також по 100. Ловешкі собаки дорожчі на 50 проц. Ланцюгова собака, друга 10 злот., третя 50 злот. і кожна салдууюча по 50 злот. більше. Податок треба платити за весь рік у цілості, у комісаріаті даної ділячки до 15-го лютого 1927. Знаючи для собак з 1926 р. тратять свою силу від 15. лютого 1927. Собаки неоплачені до цього часу є віддані на воталу животила.

— **Пам'ятник погнітаним російським воїнам** відсвідено в Іноврошлаві 7. ц. м. на правобережжю військовому цвинтарі. Пам'ятник адвигнено західом польського т-ва охорони могил героїв. Савто відкриття відбулося при участі польських офіційних кругів, делегатів війська і польських товариств, як також делегатів різних російських комітетів з Варшави, Горулі, Бидгоща і Познані. На пам'ятнику є напис, який каже, що його адвигнено в честь російських воїнів, що померли в іноврошлавському військовому шпиталі в часі світової війни 1914—1918 р. Це перший того роду пам'ятник, адвигнений самими Польками.

— **Найстарший „професійний стаж“**. На заді тесав у Кременіуці виїзди до президії робітника Шербіну, який скінчив 160 літ і як каже „Робітнича газета“ має за собою 87-літній „професійний стаж“, напевно найстарший у світі.

— **Не хочуть бути членами Академії**. Письменники автономної секція з Берлінської Академії Наук, звана „Академією поетів“, утворена на бразок

„Французької Академії“ безсмертних, призначила на своїх членів, як ми вже згадували, між іншими: Германа Судермана, Гута Гофманстала і Райнера Марію Рільке. Всі три відмовилися засісти на цьому почесному місці. Судерман тому, що є ображений, чому його не призначили між першими, що були ініціативним комітетом. Міністерство освіти виправдується, що воно хотіло дати голос у першу чергу письменникам нової літератури. Мотиви відмови Гофманстала невідомі. Вони мабуть ті самі, що Гауптмана, який не бачить доцільності такої Академії. Рільке відмовився тому, що він принципіально не приймає ніяких почесностей ні відначем. Берлінська Академія буде сильно захитана в своїм авторитеті, коли цих кілька найбільших німецьких імен не матиме в своїх мюрах.

— **Науковий адвобуток жінки**. З Флоренції приходить цікава звістка, що асистентка тамошньої хімічної лабораторії панна Брунетті відкрила новий елемент. Елемент був названий „Флоренційним“. Вона працювала над цим відкриттям спільно із своїм професором Ролліа, який заявляє, що цей новий перелік переверено без сумніву, однак він не матиме практичного приморвлення. „Флоренційним“ ще дорожчий від радія. На витворення одного грама потрібно 10 тон різних мінералів, а в грошах — мільони. Слід пригадати, що в останніх роках досіди над „первоелементом“ були дуже успішні: на протязі двох літ ізольовано чотири такі перші: мазурійом, реїном, ілініом і бродіном. Два перші відкриті в Німеччині, ілініом в Америці, бродіном в Англії. „Флоренційном“ відкрили при допоміж радісного проміння.

— **У нас би так!** Один з найбільших бірженків Злучених Держав Барней Барух замовив в англійського маляра Уїлліама Орлена портрети чотирох англійських державних мужів: Льюїса Джорджа, лорда Рідінга, Уїлстона Черчіля і лорда Сесіа. За кожний з цих портретів він заплатити йому по 2000 фунтів шт. Коли інші малярі будуть одержувати по 20 фунтів за портрет?

— **Цензори моральності**. Суд у Шікаго створив комітет літературних знавців, які мають видати осуд чи творці Бокаччіа, Бальзака та Рабеля є моральні. Зроблено це на скаргу проти двох книгарень, які продають твори цих письменників.

— **Світлова хроніка**. У Києві помер проф. Політехнічного Інституту В. П. Іжевський. — У роковини перемирає дня 11-го листопада ц. м. у Парижі святковало цей день загальною хвилюючою мовчання. На біржі точно в 2-й год. заммерла у тиші багато чисельна юрба повернувшись обличчям у напрямку Тріумфальних Воріт, де спочиває „Невідомий жовнір“. — Із справоздання американського скарбу виходить, що 1-го ц. м. було в Злучених Державах 4.937.167.357 дол. себто 42 дол. і 55 цент. на кожну душу із усього населення. — У міській музею у Новгороді артист Браз, який має його привезти в лад, найшов поміж старими образами один портрет кисти Рубенса, зовсім добре збережений. Скажи же Рубенс існує на світі? — Париский „Журнал“ повідомляє, що недуга румунського короля Фердинанда безнадійна. — Національна підписки в Бельгії на шлюбний подарок книжки Астрід принесла приблизно мільон франків. — Агенти відділу твердості при американським уряді відкрили підчас одного трі-су в Кит величезний склад алькоголю: більш мільона літрів горілки. Бартість знайденого — 6 млі. доларів.

— **З кінця**. Величезна еротична драма славної фільмової фабрики „Уфі“ йде в кінці „Палає“ п. з. „Мене купити не можна“ в 10 діях: у головних ролях три першорядні артистки, знані із незвичайної краси: Ліана Гайда, Гаррі Лідтке, Альфонс Фріланд. Акція: Париж, Монте Карло, Кавказ.

— **Футра** замовити треба у Карпика Львів, ул. Куркова 11/а. 932 2-10

Всячина.

Доля воєнного потентата. Жити в найкращій повні сил, 33 літ, і діждатися некролюгу на не може дозволити собі тільки той, що вже стільки пережив, що вворашина європейська фінансова слава, Жигмонт Бозель. Починаючи від Відня, знади його недовго в усіх фінансових центрах Європи; не було промислової транзакції, якої він не пробував би, ідуци слідами великого віденського спекулянта Кастліона. Кружляли про нього легенди як про всіх фінансових потентів. Дійшов до майна завдяки війні. Утік до Відня перед нею і почав спекулювати. Втіснювався до організації, що опанувалася з уряду атакчами. Постачав до таборів харчі та одіж. Потім до армій. Вже в 1917 р. платив 11 мільонів податку. Згодом почав скуповувати акції Уніонбанку і найбільших промислових підприємств, аж до 15 мільонів у золоті. Врешті не мав грошей і мусів позичати; — Польська Почтова Каса Ошадності дала йому 9 мід. доларів, а через свої транзакції наразив австрійську П. К. О. на втрату 70 мільонів шилінгів. Транзакції його з австрійським урядом дійшли до публічного відомого: преса вдарила в дзвін. Бозель мусів зріктись усіх становищ, а уряд ліквідувати його справи. Фінансовий потентат шез з овиуду. Хоча він завжди був скромною людиною в приватній житті, мов усю його мада фігура. Ниде не бував, нікого не знав. Зате всі його аналі. Гнів має 33 літ і величезне минуле. Ще за 10 літ усі будуть

Відають великий звук з надзвичайною чистістю із цілою повнотою тону.

РАДІО!

СЛУХАВКА

рішає про відбір!

ОДИНОКІ ЛЕГКІ УДОСКОНАЛЕНІ СЛУХАВКИ

„POINT-BLEU“

(„ГОЛУБИЙ ПУНКТ“)

ваги ледве 180 гр.

СКРІЗЬ ДО НАБУТТЯ!

з здивуванням питатись, хто такий Бозель — колишній фінансовий потентат. Хіба, що знову вибухне війна і він пічне попередню кар'єру напово.

Дешова жінка. Часопис з Лізабони апевняють світ, що в Португалії, місті Беїра, живе дівчина Естрека, яка вже сім літ годувється тільки чистою водою, добре виглядає і ще краще себе почуває. Португальські вчені поїзали перевірити цей факт (трохи пізно доходить до них така сензаційна звістка). Та одночасно панна Естрека одержує тисячі листів з усіх кінців краю з пропозицією подружжя. Видко, що в Португалії нелегко утримати ніні жінку, коли спеціальіста від хронічної гододілки має найбільше кандидатів. Треба признати, що ми ідеальний народ. У нас харч для жінки не грає такої великої ролі, як її суки, капелюхи і всі надзвичайні додатки.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управно Петра Басевського у складі 30 осіб виступає:

Середа 17. XI. — Рудки.

Четвер 18. XI. — Рудки.

П'ятниця 19. XI. — Комарно.

Український Театр під ди. О. Міткєвич після довшої мандрівки по Польщі вертає до Галичини з новим репертуаром. По дорозі вступить до Кракова, де відіграє кілька найкращих шуків свого репертуару. — Управа театру пошукує негально соліста тенора і алта до хору. Зголошення слати на адресу: Український Театр О. Міткєвич, п. Овісісім. 9271-1

На „Рідну Школу“ зложили в зол.: Ученики VI. кл. Б. україн. гімн. в Тернополі 25, з нагоди ймени господаря класу Вп. проф. Цебушника. — Уряд парохіальний в Залучу 17, збірку з нагоди ймени Вп. Ірени Гордійчук і Вп. Володимир Пиліпеш. — Вп. Бойко Степан, господар Ослани Білі 10, замість горілки на весілля Вп. Степана Бойко і Вп. Олени Струк. — Гурток україн. учительства в Любачеві 70, з нагоди працання товаришів, які перейшли на емеритуру, а то: тт. Тоғановой, Н. Назаревича та А. Лісковського. — Вп. Кос Микола, учілк. богослов 20, замість повідомлень про своє ймення з Вп. Марусено Скобельською, ук. семинаристкою, яке відбулося дня 19. X. 1926 на Ясній Горі в Гошєві. — Всім Вп. Жертводавцям складає ширю подяку Головна Управа „Рідної Школи“. 926 1-1

ДРІБНІ ОГолошення.

ВІДОМА РІЧ, що цукорки „Фортуни Нової“ перевищують якістю і виглядом всі знані вироби краси, а нічим не уступають зграшчиним. 906 1-2

По 12 літах
перерви, знова показалися світові
слани
СНІГІВЦІ
і КАЛЬОШІ
928
марки
„QUADRAT“ RIGA
перед війною славні
російські.

Скрізь до набуття по конкуренційних цінах.

80 сот. коштує одна ложечка до чаю з хінського срібла у Малдзі, Коперника 14. Проти кіна „Коперник“ 681а 9-2

ВПРАВНИЙ інструктор глядає лекції в середніх шкіль. Листи слати: Заряд дібр. Оліа, п. в місці. 924 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціаліст недут легечів, серця і жолудка
Львів, Городецька 46. Телеф. 834
Переслітання Рентгеном. 929 1-2

ЧІПКИ ГЕМОРОІДАЛЬНІ
(з маркою когут) **ГОНСЕЦКОГО**
усувають біль, печення, кровалення, сьєр-
бління та зменшують гудзи (жилки)

ГЕМОРОІДАЛЬНІ ЧІПКИ * з маркою
когут — Рес. Міа. Публ. Здоролва ч. 354,
728 продають аптики. 6-12

Найбільш шпастий біль голови

усувають оригінальні порошки з „когутів“
728 а) ком*. 29-2

МАГАЗИН і РОБІТНА ФУТЕР

Ф. І. Любельські

Львів Рутонського 5. Тел. 48-70

поручає всілякого рода **ШКІРИ**,

ФУТРА мужескі, жіночі і т. п.

перерібки виконує після найновіших

фасонів. 588 9-10

Концес. Судове Бюро перекладів
чужих мов — Львів, Собєтського ч. 12.
848 фірма Міхальські. 3-6

жаль, нечисленним „шляхцям“ вдатися може ще найкраще. Зате важка доля стрінула тих, що — не вважаючи на непрохідний мур між Сходом і Заходом — подалися на схід в пошуку кращої долі до „робітничо-селянської“ держави. А таких було в останньому році кругло 27 тисяч. Дехто з них вівся як-так пристроїтися, але велика більшість пропадає серед безробітних, голоду та нужди і пішки тягнє в Азію, в Китай, шукаючи пристановища в різних арміях, що борються на китайському терені.

Гей, розділилося ти, українське море, по всіх континентах, по всіх устодах, тікаючи з рідної землі, шукаючи праці і хліба!

Маючи на увазі некорисні для еміграції умови, поборювали ми еміграційну стихію. Бо виходити з рідного краю на непевну долю — це значить йти на загибель. Правда, до відважних світ належить, але відвага, що не рахується з дійсними умовами, це самогубство. У висліді маємо до діла з таким дилематом, що хоч більшість країн, пригожих до поселення і сезонної еміграції, є замкнені, еміграція і то дика відбувається нестримно. Не перечимо, що якась частина емігруючих зуміла як-так пристроїтися.

З тих і багатьох інших причин, про які не місце тут говорити, виступає проти еміграції. Що більше! — ми є принциповими противниками еміграції, уважаючи, що перенаселення нашої країни мусить — скорше чи пізніше — довести до таких процесів, які мусять нашому населенню дати в руки варварат праці або до основ змінити існуючий соціальний лад.

Та не вважаючи на негативне до еміграції відношення всіх наших відповідальних чинників, цей процес не лише відбувається далі, але й зростає з кожним днем. А зростає, йде поза нашими плечима, навіть понад наші голови з великою шкодою для української національної справи. Очевидно, коли ми зуміли опанувати той стихійний рух, то з одного боку нам вдалося б його зупинити, а з другого скермувати там, де були вигляди на збереження нашого елементу.

З такою метою основано у Львові „Товариство опіки над українськими емігрантами“, яке досі не встигло розвинути широкої діяльності ізза недостатніх фондів, та ще більше ізза відсутності зрозуміння ваги цієї справи серед широких кол нашого громадянства взагалі, а інтелігенції зо-

крема. Ясно, що як довго все наше громадянство не зверне пильної уваги на цей процес, так довго справа еміграції буде в чужих руках, так довго вона буде атутом проти нас.

Очевидно, щоби як-так зарадити лиху, себто, щоби з одного боку могли протиставитися еміграційній стихії, а з другого винайти найбільш пригожий для неї терен (як для поселення, так і для заробітку), треба дійти до її джерел, до її кореня. Бо тільки тоді зрозуміємо велику небезпеку у всій цій страшній величч, а зрозумівши на основі твердих, реально-цифрових даних, зможемо вступити на шлях пошуку засобів для рятунку загроженого населення.

З тією метою „Товариство опіки над українськими емігрантами“ видало і вислало на різні адреси квестіонар в справі еміграції, бажаючи шляхом анкети устійнити економічний стан села та зв'язаний з ним еміграційний процес. Товариство кладе вагу на відомості в справі земельних і заробітних відносин (щодо економічного стану села) та в справі причин і потреб обох родів еміграції в порівнянні з передвоєнним станом.

Це перше завдання, яке виставило в поширенні своєї діяльності згадане Товариство, повинно найти широкий відгук в громадянстві. Ніхто не повинен відмовитися від громадянського обов'язку, щоби по своїм силам спричинитися до простудіювання цього актуального соціального процесу. Другим завданням усіх свідомих кол нашого громадянства є осередкування в по-вітових осередках кружків „Товариства опіки над українськими емігрантами“, щоби водити еміграційний рух з рук несовісних гіен і спрямувати його в одне русло під стягом доцільності, а щонайменше зменшення шкідливості еміграції. Бо тільки так можна буде поробити успішні заходи в напрямі здобуття більш пригожих еміграційних теренів та дати систематичну опіку емігрантам.

Стихийний еміграційний рух є проявом і висловом сучасного лихоліття. Нашим обов'язком обмежити і зменшити, якщо ми не в силі зліквідувати причин і наслідків цього грізного процесу.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добу лихоліття!

Вчора і нині.

Вислід публіцисти на Гор. Шлеську в 1921 р. і вислід громадських виборів в 1926 р.

Неділя 14. листопада 1926, день громадських виборів на території Гор. Шлеська (польського) останє пам'ятним днем для всіх, хто цікавився долею цієї країни в тав. публіцистичному періоді. В дні 14. ц. м. при громадських виборах несподівано Німці віднесли величаву перемогу. По тимчасовим підсумкам здобули вони 60 при всіх мандатів до громадських рад, а не виключено, що після докладнішого, кінцевого обчислення той відсоток іще зросте.

Громадські вибори на Гор. Шлеську відбулися під керівництвом польської адміністрації, ділаючої там повних п'ять літ, під натиском пропаганди всіх польських чинників, в часі, коли багато тав. Wasser-поляків уже перейшло процес національної консолідації. Колиж до того всього мати на увазі, що Німці поза межі своєї держави не викаляють апертої відпирності, а навапики проявляють асиміляційні нахили — як не національні, то державні, — що пересічний німецький громадянин усе схильний рахуватися з побажаннями влади, то німецька перемога є справді великою несподіванкою.

Порівняймо тепер в загальному рік 1926 з роком 1921. Дня 20. березня 1921 р. відбувся на всій території Гор. Шлеська публіцистичний тему: Німеччина чи Польща! За Німеччиною впало кругло 700 тисяч голосів, за Польщею 400 тисяч. Аліанти, в яких руках спочивала доля цієї країни, вигалися, що з нею зробити — тим більше, що Польща домагалася приєднання усього Гор. Шлеська без публіцистичної тав. доказуючи, що це польська країна. Публіцист виявив інше обличчя Гор. Шлеська. На основі такого вислуду Англія, а за нею й Італія схилилася до привернення цієї країни Німеччині. Зате Франція, бажаючи через Польщу ввійти в посідання горішньо-шлеських багатств, твердо обстоювала приєднання до Польщі всупереч вислудам публіцисту. Справа протягалася.

Бажаючи приспівити вирішення справи в свою користь, польські чинники в дні 3. травня 1921 р. (в дні польського національного свята) заініціювали повстання, на якого чолі став тепер уже загально відомий спекулянт пос. В. Корфанти, тодішній польський публіцистичний комісар.

Товариство ВЗ. обезп. „Дністер“

П'яніс, вул. Руска 20. — відкриває

Відділ обезпечень від крадежи з вломом

і приймає за низькою оплатою до обезпечення урядових першок, домів, склепів, банків, дорожніх колод, тозир, готіку, цінні папери, як також господарський живий і мертвий інвентар. Обезпечення можна аголосувати прямо в Товаристві або з його 906 атеніах. 2-5

Годиться пригадати відозву начальника повстання Корфанти, як і голоси польської преси з того приводу:

„Заявляю — говорив тоді Корфанти, — що той народ, який на протязі останніх двох літ тепер вже третій раз береться за зброю, ніколи не підє під пруську панування. Руху, що той народ є радше рішенням його, те, щоби антантські війська несли його в брє, ніж мав би він наставити шню під німецьке ярмо. Той народ радше змишть всі косяки і заростати праці, ніж мав би він капітулювати і тому прощу в інтересі людності і господарського життя Європи вирішити справу Горішнього Шлеська згідно з волею народу на Гор. Шлеську“.

„Газета Варшавська“ (тоді центральний орган шпекполіків) писала для уосунування повстання:

„Дипломатія завела. Надійшла хвиля діляння. Німецькі капіталісти приготували зцінення промислу. Хотять нас позбавити заростати праці і прикусити до смірності, або пустити за жорбачими торбачи. Наш народ дасть їм гідну відповідь, обіймаючи охорону того, що створив своїм трудом і потом. Лиш негайним ділянням зцінення діляцької замисли, та вибудуємо палату свободи і шляхетного існування на своїй землі“.

А публіцистичний „Робітник“ мимом-трагічно хитав головою:

„Є не трагедія, що аж до того дійшло, Але чи антанта не знала, що польський народ на Гор. Шлеську, який від даох літ з подиму гідним героїзмом бореться за свої права, що той народ не дасть себе закувати в нім-цке ярмо? Чи антанта могла допустити, що польський народ на Гор. Шлеську дозволить на останній найкращій наміс, — на віддачу Німцям тієї частини Шлеська, яка — не вважаючи на всі перепони — заявила за Польщею? Повстання є ділом, що мусить завалити і звалити на терезі рішення. Антанта знає тепер, що польський народ на Гор. Шлеську не кидав. Слів на вітер, коли заповідав, що не дозволить себе переторгувати, що не дозволить на насильство над собою, на своє запровадження“.

Під такий супровід барикадних слів відбувалося заініціюване на Гор. Шлеську повстання, в якому брали участь наймлені частини Балаховича й українські полонені з Наддніпрянщини. У висліді того повстання Гор. Шлеськ під натиском Франції поділено.

Минуло п'ять літ. На приєднанні до Польщі частини Гор. Шлеська поширилося польське життя, зацвіла

ІВАН НІМЧУК.

Карпатська архітектура.

Wladimir Roman Zolozewsky. Gotische und barocke Holzkirchen in den Karpathenländern. Ky-tall-Verlag, Oek. m. b. H., Wien 1926.

Появився недавно в німецькій мові прегарно видана праця про церковне дерев'яне будівництво на Закарпатті, на яку не можна не звернути уваги. Автором її молодий український дослідник, доцент українського університету в Празі (тепер при Українському Науковому Інституті в Берліні), д-р Володимир Р. Залозецький. Праця лінна не-тільки багатством оригінальних думок автора про архітектуру наших церков, а ще більше багатством чудово виконаних, оригінальних знімок справді оригінальних церков і давниць на Закарпатті. До більшості і менших праць таких дослідників наших церков, як Шербаківський, Шмідт, Січинський, Грабар, Паалуцький, Карпович, Лушинський, Голубець і ин., що підходили до цієї теми з різних боків, долучилася отсе нова поважна праця про дуже мало досліджувану ще архітектуру церков українського Закарпаття. Книжка видана, можна сказати, люксусово, тому має всі дані стати настільною книжкою в кожному українському інтелігентнім домі.

Основні думки праці Залозецького, що їх можна вибрати зі

скондензованого тексту, такі:

1) Дерев'яна архітектура не є в своїй основі оригінальна, вона є тільки наслідуванням архітектури монументальної. Тому стилеві форми, що відбиваються в дерев'яній архітектурі, є завсіди опізнані і мають форми старої монументальної архітектури.

2) Дерев'яна архітектура стоїть у відношенні до монументальної, як провінція до метрополії, себто перша є в позній залежності від другої. Пам'ятки дерев'яної архітектури перебрали форми архітектури монументальної, а хоч їх на свій спосіб переробляли і комбінували, не переставали ніколи бути в межах залежності від архітектури кам'яної.

3) З тих причин дерев'яна архітектура вимагає шльком іншого відношення до себе й інших методичних критеріїв при досліді, як архітектура монументальна. Не рішає тут просте типологічне зіставлення форм дерев'яної архітектури, але кожодчасне її відношення до архітектури монументальної.

Таким чином Залозецький доходить до висновку, що важко говорити про оригінальне народне мистецтво. На його думку є тільки наслідування народним мистецтвом монументальної архітектури, що було потвердженням м. ин. тих суспільних проявів і процесів, що їх з таким талантом проповідує і пояснює В. Липинський.

Щодо архітектури Закарпаття

(автономної „Підкарпатської Русі“ і східної Словаччини), який присвячена студія Залозецького, то там стрічаються з собою два напрями:

а) східно-європейський і центральний копуловий, який стоїть під впливом української монументальної візантійської архітектури, б) західно-європейський базилікальний, що виступає під впливом барока і готика.

Ті два стилі на Закарпатті мішаються. Тип гуцульських церков, найбільше східний і найбільше центральний, поволі переходить у бойківський, що є вже напів центральний, а цей останній стрічається вже зі стилем готичним і бароковим. З того подружжя виходить лемківський, в якому пробиваються східні впливи в централізмі, а західні у вежі фасади (базиліка все має фасаду).

Отсе були провідні думки праці Залозецького. Можливо, що деякі з них викличуть спротив компетентних фахівців — про це не беремося судити. Ми тільки підкреслюємо, що автор уважає терен своїх студій одною цілістю, українською територією, на якій, як знаємо, відбувався давня невичайно цікавий процес перемішання двох основно від себе різних стилів. Це терен боротьби не тільки двох будівельних стилів, але одночасно і двох могутніх культур: східно-європейської візантійської і західно-європейської латинської. На-

віть на периферіях того терену велася та сама боротьба двох архітектурних стилів, як це й вказано в реферованій нами праці.

Зі сказаного вище випливає логічно, що Залозецький відкидає більше чи менше поширені теорії про те, що будівельне мистецтво є архітектурою самою про себе; не ідентифікує він його і з народним оригінальним мистецтвом, як це вже зазначено передше, не бачить найменшого його зв'язку і з праісторичним дерев'яним мистецтвом північних народів. Його книжка є ще одною спробою доказу на те, що дерев'яна архітектура булаб немислима без впливів монументальної архітектури кам'яної.

На закінчення наших заміток слід зазначити, що при кінці книжки подано багату літературу предмету, як також мапу терену студій нашого автора. В додатку є й невеличка студія чеського архітекта Залоза Менцля п. а. „Дерев'яна церква з конструктивним поглядом“. Всіх рокошних виконаних знімок і планів є в книжці 120.

Нова праця Залозецького є цінним вкладом в наукову літературу про дерев'яне будівництво. Вона зацікавляє чужинський науковий світ зі здобутками акціоні вітків нашого народу в цій ділянці — і в цьому оуде також не мала її заслуга.